

Wanja Lundby-Wedin: Tal på LO:s kongress 2008

Talare

Wanja Lundby-Wedin
Ordförande för LO

Datum

31 maj 2008

- 1 Det talade ordet gäller!

Kongressdeltagare

- 5 Inte på decennier har en LO-kongress varit viktigare. Vi har så många viktiga och spännande utmaningar framför oss.

Jag vill därför inleda med att vända mig direkt till er ombud.

- 10 Den här veckan har ni världens viktigaste jobb!

Jag har format det här talet som ett handslag. Vi klarar inte jobbet ensamma var och en för sig. Vi måste gemensamt gå före med engagemang och hårt arbete. Det är på oss det beror.

15

Ni ombud har ett av det finaste uppdrag man kan ha i fackföreningsrörelsen. Ni representerar era förbund och era arbetskamrater i kampen för ett bättre arbetsliv. Vi ska använda kraften hos alla medlemmar som tycker att de har världens bästa jobb. Men också ilskan över alla dem som jobbar i en dålig arbetsmiljö, som inte har något inflytande över sitt arbete och för alla dem som upplever att de är felavlönade.

20

Därför är LO-kongressen så viktig. Det är här vi samlar den gemensamma kraften från alla våra medlemmar. Det är ni ombud som den här veckan är den högsta ledningen för svensk fackföreningsrörelse.

25

Er insats är viktig. Vad ni gör är viktigt.

Så höj rösten för dem som slitit ut axlar och ryggar och argumentera för en bättre arbetsmiljö och en bättre arbetsbetsorganisation.

30

35 Ta med er ilskan från fikabordet över diskriminering, orättvisor och inskränkta arbetsgivare. Lägg er i diskussionerna om arbetstider, arbetsrätt och kollektivavtalen.

Det här en kongress för dem som inte kan vara här.

40 Det är en kongress för den som sitter i kassan i matvaruaffären.
Det är en kongress för den som torkar en snorig näsa på ett dagis.
Det är en kongress för den som byter bromsarna på en verkstad.

45 Eller varhelst där våra medlemmar finns, på ett bygge, på en restaurang, eller i tunnelbanan.

Det här en kongress för er – för våra medlemmar. Tack för att ni gett oss förtroendet. Vi lovar att flytta fram positionerna och göra allt för att ni ska känna att ni går till ”Världens bästa jobb”.

50 * * * * *

Kongressdeltagare

Det är genom att vi är många som vi är starka. Det är medlemmarna som ger makt och därmed möjligheter att genomföra det vi gemensamt tror på. Medlemstappet som vi sett under senare tid är allvarligt.

55 Organisationsgraden har sjunkit något varje år under 2000-talet beroende på strukturella förändringar. En förklaring är en växande tjänstesektor som inneburit fler små arbetsplatser och fler visstidsanställda.

60 Det ras vi såg förra året beror i huvudsak på regeringens politik med försämringar i arbetslöshetsförsäkringen och chockhöjningen av a-kasseavgiften. Det har inneburit att många med knappa marginaler och svag anknytning till arbetsmarknaden tvingats bort av regeringen.

65 Även om vi kan skylla tappet på regeringen, så är det bara vi som kan ta ansvar för att vända utvecklingen och även om vi kanske kan se en vändning i några förbund är läget fortsatt allvarsamt.

Det är på oss det beror. Vi måste fråga oss självkritiskt hur vår berättelse ser ut.

Är vi tydliga nog med svaret på frågan om lönerna skulle vara högre eller lägre om facket inte fanns?

75 Är vi tydliga nog med svaret på frågan om anställningsvillkoren skulle vara bättre eller sämre om facket inte fanns?

Vi vet ju att ungdomar som svarar på frågan om varför de inte är med i facket svarar att de inte blivit tillfrågade och är osäkra på nyttan. Blir man inte tillfrågad så är det ju inte så konstigt att man inte
80 är med och vet man inte nyttan så är det heller inte uppenbart att gå med.

Berättar vi tillräckligt ofta om våra segrar och vad vi uppnår gemensamt?

Om att vi fick 85 procent av vad vi krävde i förra avtalsrörelsen.
85 Om att vi höjde lägstalöner trots att arbetsgivarnas krav var att sänka dem.
Om att vi tog ett viktigt steg mot jämställda löner.

Berättar ni om alla de gånger vi hjälpt enskilda medlemmar i lokala förhandlingar att få rätt lön, trygg anställning, bättre arbetsmiljö. Vi måste räta
90 på ryggarna, kamrater så att både vi förtroendevalda och medlemmarna kan känna stolthet över vad vi gemensamt uträttar.

Medlemskapet är inte för dyrt. Det är värt pengarna. Låt oss vara tydliga med det. Vi behöver däremot bli bättre i vår berättelse om vad ett medlemskap kan
95 ge den enskilde och vad den enskilde kan bidra med.

Förre LO-ordföranden Gunnar Nilsson sa i sitt öppningstal till 1981 års kongress att vi måste sänka tröskeln in i facket och ”prioritera om våra resurser och satsa mer på arbetsplatser där det kanske inte
100 finns en organisation eller på förbund som inte kan hålla kontakt med alla medlemmar därför att de är spridda på tusentals arbetsplatser”.

Jag håller med Gunnar. Vi måste tvärfackligt hjälpas åt med organiseringen. Elektrikerna blir starkare av att Hotell och Restaurangfacket växer. IF Metall
105 blir starkare av att Handels växer. Så ser sambanden ut för oss alla. Vi behöver avsätta både personella och ekonomiska resurser för att vända trenden.

110 Den här frågan måste stå högst upp på allas vår dagordning. Från våra arbetsplatsombud till LOs styrelse.

Vi måste också se över våra arbetsformer. Fackligt arbete kan inte bara bedrivas på kontorstid. När medlemmarna arbetar ska vi finnas tillgängliga. Dygnet runt
115 veckans alla dagar ska vi kämpa för bättre villkor och fler medlemmar.

Vi ska finnas på landets alla arbetsplatser. Vi ska knacka på hos arbetsgivare som inte har kollektivavtal, vi ska organisera och inte ge oss förrän ett avtal finns.

120 Vi accepterar inte att servitörer, kassörskor och undersköterskor som engagerat sig fackligt för att på sin fritid arbeta för schyssta villkor framställs som någon slags maffia. Utan alla dessa frivilliga insatser och engagemang skulle den svenska modellen haverera.

125 Så därför, återigen sträck på ryggen. Vi ska visa tydligt att facket inte är en myndighet – vi är en kamporganisation! Och det tänker vi fortsatta vara.

* * * * *

130 Kongressdeltagare
Vi har alla förutsättningar att vända medlemsutvecklingen om vi använder vår gemensamma styrka.

135 De förslag som styrelsen lämnat till kongressen i rapporten LO – Förbund i samverkan ska ses som en bottenplatta för vad vi måste göra. Kanske kommer det den är veckan fram fler och bättre förslag och jag kommer i alla fall inte argumentera emot bra förslag.

140 Nu är ju visserligen inte jag vald ännu, men om ni vill ha en LO ordförande som brinner för detta – så står en kandidat här.

Jag kan lova att själv ställa mig längst fram som ytterst ansvarig – men jag behöver er hjälp. Vi är 150 000 förtroendevalda inom LO-familjen.

145 Om var och en av oss organiserar en medlem så har vi i ett slag vänt ett medlemstapp till en medlemsökning.

Jag vill att vi lovar varandra att;

150

Vi ska vara fler medlemmar nästa kongress.

Vi ska vara bättre på att organisera vid kongressen 2012.

Vi ska vara fler och bättre.

155 Det vill jag att vi tar i hand på.

* * * * *

Kongressdeltagare

160

Det är i kollektivavtalen som vårt fackliga löfte förverkligas. Det är grunden för hela vårt fackliga arbete. Med färre medlemmar urholkas legitimiteten och möjligheten att se till att de efterlevs. Facklig organisering och kollektivavtal på varje arbetsplats. Det är bara vi som kan göra det jobbet.

165

Det finns inga lagar i Sverige som säger vilken lön man ska ha. Vår modell innebär att vi från fackligt håll vid varje enskilt tillfälle måste försvara den enskilde individen med kollektivets hela kraft. Det är på oss det beror.

170

I grunden handlar det om makten över arbetslivet. Den enskilde medlemmen är inte utlämnad till 50 kronor i timmen för att arbetsgivaren tycker att det är vad jobbet är värt. Den enskilde kan hävda rätten till den kollektivavtalade lönen för att vi gemensamt bestämt att det är ett rimligt pris på det arbete som ska utföras.

175

Man kan kräva det i förvisningen om att ingen annan behöver konkurrera genom att arbeta för lägre lön. Man kan kräva det eftersom man inte behöver stå ensam. Kollektivavtalet gör varje individ starkare.

180

Kollektivavtalet gör inte skillnad på vem du är. Det gäller för alla.

Kring priset på arbete kommer det alltid att finnas en motsättning. Det må så vara, men vi viker aldrig en tum från att alla ska behandlas lika på svensk arbetsmarknad. Ingen ska diskrimineras. Vi accepterar inte att kön, ursprung, sexuell läggning eller funktionsförmåga ska vara

185

avgörande för vilken lön du får.

190 Svensk fackföreningsrörelse har nolltolerans mot alla former av diskriminering.

* * * * *

195 Vår arbetsmarknadsmodell har tjänat både löntagare och företagare väl. Den skapar balans mellan kraven på trygghet och flexibilitet, reallöneutveckling konkurrenskraft.

Men modellen bygger på att den försvaras av båda parter och av de lagstiftande församlingarna i Sverige och i Europa.

200

Nu har vi sett att täckningsgraden för kollektivavtalen minskar något, trots stora insatser från medlemsförbunden. Skälen är naturligtvis flera.

205 Vi har sett hur regeringen försvagar löntagarna genom försämringar i arbetslöshetsförsäkringen och genom försämringar i lagen om anställningsskydd. De har en undfallenhet och en ovilja att ge oss bättre verktyg mot oseriösa företagare.

210 Det räcker inte att tala väl om den svenska modellen när TV-kamerorna är på och sedan göra tvärtom i den faktiska politiken. Högerregeringen har i handling visat att de inte försvarar den svenska modellen. Ni är genomskådade.

215 Vi har också sett hur det i vissa arbetsgivarkretsar bedrivs ett skyttegravskrig mot vårt arbete att teckna avtal. Det är oacceptabelt. Modellen kommer inte att hålla om vår rätt att teckna avtal undermineras. Därför kräver vi av arbetsgiversidan. Ta ansvar för kollektivavtalsmodellen.

220 Vi ska från fackligt håll ta vårt ansvar. Vi ska vara många som bär kollektivavtalen.

Vi lovar varandra att till nästa kongress:

225 · Ska vi ha tecknat fler kollektivavtal
· Och ännu bättre kollektivavtal.

Kongressdeltagare

Våra kollektivavtal är viktiga för att hålla ordning och reda på arbetsmarknaden.

230 Ändå tvingas vi erkänna att för de mest utsatta – de papperslösa krävs fler åtgärder.

Kärnan i fackets uppdrag är att stå på löntagarnas sida. Därför är det också naturligt för oss att kämpa för en bättre tillvaro för de papperslösa. De har inte
235 formell rätt att vistas i vårt land och de arbetar ofta i den informella ekonomin. De borde självklart omfattas av samma mänskliga rättigheter i arbetslivet som andra.

Vi har fått kritik för att inte göra tillräckligt för de papperslösa. Som om det var
240 vårt fel att de utnyttjas så hänsynslöst. Ibland tycker jag debatten blir väldigt skev. Inte en enda gång har jag sett någon från arbetsgivarsidan få uttala sig om vad de gör för att förhindra att oseriösa arbetsgivare agerar så hänsynslöst.

245 Det är bra att det i media avslöjats hur de agerar. De verkar i en skuggvärld med hot och våld. Det krävs särskilda insatser för att sätta dit dem.

För att förbättra papperslösas situation vill LO att lagen ändras så att det inte är ett brott att vara papperslös. Brottslingen är däremot den som utnyttjar en
250 papperslös. Därför måste det bli möjligt att straffa arbetsgivare som utnyttjar människors utsatthet.

Om den politiska viljan finns så kan regering och riksdag snabbt ändra lagarna. I avvaktan på det tar vi vårt ansvar. Inom kort öppnar vi ett fackligt center för
255 papperslösa där vi ger allt det stöd som är möjligt.

Därför är uppmaningen till regeringen.

260 Avkriminalisera de papperslösa. Kriminalisera oseriösa arbetsgivare.

Ge oss fler och bättre verktyg så att vi kan sätta dit dem!

* * * * *

Kongressdeltagare

Lika lön för likvärdigt arbete oavsett var man kommer ifrån är grunden för allt fackligt arbete här hemma och världen över. Det ska inte spela någon roll om man kommer från Vilnius eller Warszawa, Malmö eller
270 Madrid. Det har alltid varit vår självklara utgångspunkt.

Ska vi lyckas räcker det inte med facklig kamp här hemma. Vi måste samarbeta inom den europeiska fackföreningsrörelsen. Men inte ens det räcker. Den globala arbetsmarknaden har aldrig varit så stor som nu.
275 Globaliseringen har medfört att konkurrens om jobben är större än någonsin. Produktionen flyttar världen över i jakt på allt lägre kostnader. Arbetare ställs mot arbetare.

Globaliseringen ökar kraven på den internationella fackliga rörelsen. Vi måste
280 samarbeta över gränserna, gemensamt ta kampen för fackliga fri- och rättigheter, för mänskliga rättigheter i arbetslivet. Likabehandling och ickediskriminering är lika viktig där som här.

För ett halvår sedan attackerades denna grundprincip här hemma.
285

Klockan var några minuter över tio på förmiddagen den 18 december.

Jag minns känslan av upprördhet när det gick upp för mig att utslaget i det så kallade Laval-målet hade gått oss emot. Ilska och förvåning över hur EG-
290 juristerna trampar på vår modell.

Förvåning därför att generaladvokaten tidigare klart deklarerat att vår modell är förenlig med EG-rätten. Ilska och upprördhet därför att domen strider mot de beslut som våra folkvalda fattat.
295 Det strider mot utstationeringsdirektivet. Det strider mot det nya tjänstedirektivet. Det strider mot EG-rätten om att inte diskriminera människor på grund av deras nationalitet.

300 Vi säger ett rungande nej till att grundläggande fackliga rättigheter, som strejk och förhandlingsrätt, reduceras till rundningsmärken för den fria rörligheten. Mitt besked är därför:

305 Våra grundläggande rättigheter för att hävda allas lika värde och rätt är inget
rundningsmärke.
Det är en stoppskylt – för klåfingriga jurister.
Detta ska ni hålla fingrarna ifrån.

310 * * * * *

Kongressdeltagare

Det är viktigt att nu göra rätt saker. Det räcker inte med att sätta upp en
stoppskylt. Vi måste agera och ha en tydlig strategi.

315 Vår strategi innehåller fyra delar.

Den första delen handlar om att förändra svensk lagstiftning. Strax efter att
domen meddelades deklarerade regeringen att inget kunde göras och att det inte
var aktuellt med någon utredning för att minimera
320 domens effekter. Regeringen försökte gömma sig bakom EU. Nu har vi fått
regeringen att ändra sig. En utredning är tillsatt med tillfredsställande direktiv.
Utredaren är en person som känner den svenska
modellen väl.

325 Vi har goda förhoppningar om att denna utredning kan komma fram till förslag
som minimerar effekterna av domen.

Men redan nu kräver vi besked från Statsministern; Ge oss ett rakt besked om
att din avsikt är att vi fortsatt kan hävda svenska kollektivavtal för gästande
330 företag och fortsatt ha en likabehandling av
löntagare på svensk arbetsmarknad.

Den andra delen handlar om att få Lissabonfördraget på plats. Det fördrag vi
har är uppenbarligen inte tillräckligt för att skydda vår konflikträtt. Det nya
335 fördraget ger oss ett bättre skydd eftersom
konflikträtten genom den sociala stadgan får samma status som den fria
rörligheten.

Den tredje delen är att tillsammans med våra europiska fackliga kamrater driva
340 på för ett socialt protokoll kopplat till fördraget. Ett protokoll där
medlemsstaternas regeringar tydligt deklarerar att de
fackliga rättigheterna aldrig kan underordnas den fria rörligheten.

345 Den fjärde delen handlar om att revidera utstationeringsdirektivet. Det finns
alltid risker med att öppna direktiv. Men det är nödvändigt då det i många
avseenden visat sig inte vara tillräckligt för att
skydda utstationerad arbetskraft.

350 Vi har en samlad strategi för fackföreningsrörelsen i Europa. Vi arbetar
metodiskt. Vi ska så långt som möjligt samarbeta arbetsgivare och politiska
beslutsfattare här hemma och i Bryssel

Därför säger jag till regeringen, till Svenskt Näringsliv, till Europaparlamentet
355 och ministerrådet;

Vi kommer inte att ge oss förrän vi har en fullt ut tillfredsställande lösning för
en fortsatt likabehandling av löntagare. Arbeta konstruktivt för en sådan
lösning annars har ni retat upp hela den svenska och
360 europeiska fackföreningsrörelsen och det avråder jag verkligen ifrån.

* * * * *

Kongressdeltagare

365 För 70 år sedan 1938 undertecknades Saltsjöbadsavtalet. Det är mer än
innehållet i det som står där. Det var ett handslag om att hålla politikerna
utanför det som är parternas frågor. Där finns regler om hur
vi ska uppträda mot varandra, hur vi ska förhandla och hur vi ska hantera
konflikter.

370 Saltsjöbadsavtalet är inget värt om den ena parten ständigt undergräver dess
betydelse. Vi kan inte ha en arbetsgivarpart som stödjer företag som inte är deras
medlemmar för att slippa teckna de kollektivavtal
som både deras egna medlemsföretag och vi ska vara bundna av.

375 De exempel vi sett i fallet Laval och med salladsbaren i Göteborg är helt
horribla. Om det där fortsätter kan vi lika bra sätta Saltsjöbadsavtalet i en
monter på Arbetets Museum. Så vill vi naturligtvis inte
ha det.

380 Vi har under en tid provat om det finns förutsättningar för en ny

samarbetsanda. Det har lett till fram till att LOs styrelse nu fattat beslut om att inleda förhandlingar om ett nytt huvudavtal. Det är viktigt
385 för oss, för dem och för Sverige att vi klarar det.

Vi har ett gemensamt intresse att hålla politikerna borta, att värna kollektivavtalsmodellen. Vi slipper mer än gärna centerledarens Maud Olofssons klumpiga inlägg och korkade förslag om att slopa arbetsrätten
390 för ungdomar. Jag tror också att både vi och vår motpart undanber sig statlig lönepolitik signerad Lars Ohly.

Vi som är här känner väl till Svenskt Näringslivs långtgående krav om att försämra vår konflikträtt. Vårt svar består av två ord.
395

Glöm det!

* * * * *

400 Det finns ingen som helst realism i deras krav. Vi kommer aldrig och jag betonar aldrig att försämra vår grundlagsskyddade konflikträtt.

Däremot är vi beredda att lyssna till era önskemål om hur vi kan finna lösningar kring konfliktreglerna. Konflikträtt är en sak. Konfliktregler är en annan. Ni får
405 vara beredda att lyssna till våra förslag om ett starkare anställningsskydd och bättre möjligheter att återkomma i arbete.

Efter sommaren ska vi börja arbetet. Målet är att vi gemensamt ska försvara vår modell från både okunniga jurister och illvilliga politiker. Det är vår svenska
410 modell värd.

* * * * *

Kongressdeltagare

415 Två år har snart förflutit sedan den borgerliga regeringen tillträdde.

Det är helt uppenbart att Sverige inte styrs av en regering med en genomtänkt politik som tar hänsyn till de faktiska förhållandena. Sverige styrs av en regering som följer en lärobok i nyliberal ekonomisk
420 teori.

Regeringen har allvarligt skadat det som har varit det kanske finaste i det svenska välfärdssamhället. När livet förändras ska det alltid finnas en utsträckt hand.

425 Man ska alltid få en andra chans om den första misslyckats. Det tycker uppenbarligen inte regeringen.

I utbildningspolitiken, i arbetslöshetsförsäkringen, i sjukförsäkringen inför nu regeringen helt i enlighet med de nyliberala dogmerna ett utsorteringssystem.

430 Alla ska helt enkelt inte längre med. Så vill man pressa fram ett annat Sverige, ett ojämlikt Sverige.

Det gäller arbetslöshetsförsäkringen. På mindre än två år har de lyckats få nära en halv miljon att lämna a-kassan.

435 Det är alltid LO-kollektivets medlemmar som löper störst risk att drabbas av arbetslöshet. En bra a-kassa är alltså särskilt viktig för byggnadsarbetare, vårdbiträden och industriarbetare. Från första juli ändras nu avgifterna så att den som har större risk får högre av gift. Det är djupt
440 orättvist.

Till Ander E Borg vill jag säga: glöm dina ekonomiska teorier, vi kommer aldrig att låta oss styras av dem. LO lämnar inte den solidariska lönepolitiken, inom LO slåss vi tillsammans.

445 Arbetslöshetsförsäkringen är just en försäkring som ska skydda oss från inkomstbortfall och förhindra att vi tvingas lämna hus och hem om vi drabbas av arbetslöshet.

450 Försäkringen ska ge trygghet för oss alla och ge oss möjlighet att ställa om för nya jobb.

Arbetslöshetsförsäkringen skyddar också löntagarna mot lönesänkning. Ju lägre nivå på a-kassan desto större är risken att löntagare tvingas ta ett jobb med lägre
455 lön.

Det handlar också om sjukförsäkringen. Vi driver just nu en kampanj "Sabba inte sjukförsäkringen".

Vi har sett hårresande idéer från moderaterna om att vissa sjukdomar inte ska godkännas som sjukfrånvaro. Vi har sett listor där det klart framgår hur lång tid man får vara sjukskriven. Vi har fått uppleva
465 sänkta ersättningar. Vi har fått uppleva hur Försäkringskassans hårdare linje skapar rättsosäkerhet. Vi har sett sjukintyg från första dagen. Vi har sett förslag om att våra avtalsförsäkringar inte ska få användas när vi blir sjuka.

En del har regeringen tvingats backa på, men det har skapat oro. På onsdag nästa
470 vecka är det tänkt att riksdagen ska rösta igenom nya regler som ytterligare lägger allt ansvar på individen och i förlängningen kan leda till att man förlorar jobbet om man blir långtidssjuk.

Som ett av många led i vår kampanj har vi skickat brev till borgerliga
475 riksdagsledamöter och deras grannar för att få igång en debatt i en fråga som den borgerliga alliansen helst vill smyga igenom.

Detta har fått folkpartiets gruppledare i riksdagen att fullständigt tappa
fattningen. I en radiodebatt med en av våra ombudsmän har han jämfört dessa
480 brev med högerextrema grupper i USA och fascister.

Ursäkta mig, men någon hyfs och fason får det faktiskt vara på språkbruket. Jag
förväntar mig en ursäkt inte bara till vår ombudsman utan till hela svenska
folket för det ni nu gör. Tro inte för en sekund att
485 ni kan gömma er för alla de som nu drabbas av ert beslut.

Ni vill uppenbarligen inte berätta om er politik – men var lugn vi kommer att
hjälpa er att sprida information.

490 * * *

På vår kongress är utbildningsfrågorna viktiga. "Världens bästa jobb", kräver
möjligheter till en god utbildning över hela livet. Vi vill att det satsas mer på
yrkesinriktad utbildning, gymnasieutbildning, mer
495 resurser på vidareutbildning för våra yrkesarbetare. Men det räcker inte med ungdomsutbildning, det måste finnas en möjlighet till en chans till.

Tror någon att det är en slump att regeringen drar ner på Komvux,

500 arbetsmarknads- och yrkesutbildning. Alla ska helt enkelt inte med.

Så ska vi inte ha det i Sverige.

Man ska inte piskas för att man blir arbetslös – man ska ha stöd att komma tillbaka.

505 Man ska inte piskas för att man blir sjuk – man ska ha stöd för att komma tillbaka.

Man ska inte piskas för att man misslyckas i skolan – man ska ha stöd för att komma tillbaka.

510 Här finns den ideologiska skiljelinjen mellan oss och regeringen. Kamrater det är synen på människan och tryggheten när livet förändras som vi ska göra till de stora valfrågorna i valet 2010.

Och vi kommer att vinna!

515

* * * * *

Kongressdeltagare

520 Fler jobb, bättre jobb, tryggare jobb – det är ett enkelt sätt att uttrycka vårt grundläggande uppdrag. Rätten till ett arbete, justa och jämlika villkor, trygghet i anställning och trygghet i förändring – för alla inte bara för några. Så enkelt är det, och ändå så svårt.

Möjligheterna att uppnå detta vilar på tre ben.

525

- Organisering
- Kollektivavtalen
- Facklig-politisk samverkan.

530 Organisering och kollektivavtalen har jag talat om. Den facklig-politiska samverkan är den tredje faktorn. Olof Palme sa i sitt öppningstal till partikongressen 1984: Den facklig-politiska samverkan kan aldrig vara helt problemfri. Vi vet att i de fackliga frågorna är det i sista hand fackföreningsrörelsen som bestämmer. I de politiska frågorna är det i sista hand
535 det socialdemokratiska partiet med sitt bredare ansvar som bestämmer. Kring allt det som är gemensamt måste vi samarbeta”.

540 Kring allt det som är gemensamt måste vi samarbeta. Vi får aldrig glömma det
ömsesidiga ansvaret. Vi måste alltid mötas i det vardagliga arbetet. Vi har en
gemensam insikt om att vi behöver fler som både är
politiskt och fackligt engagerade.

545 Nu på den här kongressen arbetar vi fram våra prioriteringar. Socialdemokratin
är mitt uppe i sitt arbete. Vi är långtifrån klara med vad vi gemensamt vill slåss
för.

Men redan nu har vi en samsyn på att arbetslöshetsförsäkringen måste
förbättras. Och då menar jag verkligen förbättras. Jag är säker på att Mona i
550 morgon kommer att utveckla tankarna kring det.

Vi delar kritiken kring sjukförsäkringen, kring arbetsrätt och anställningsformer
och kring förutsättningarna för fackligt arbete och mycket annat. I de delarna
ska vi ha en fortsatt process.

555 Därför blir mitt besked till Mona och alla andra i partiet. Vi fortsätter dialogen.
Stämningen känns bra.

Vi kan från fackligt håll lova fler väljare.
560 Men då måste också partiet lova en bättre politik.

* * * * *

Avslutningsvis

565 En LO-kongress är i sitt yttersta uttryck en arena för en vilja att förändra
samhället. Det är en arena där vi samlas ilskna, upprörda och otåliga över att
göra något åt orättvisor. Vi kan vara stolta över
mycket i vår modell, men aldrig nöjda.

570 Låt oss använda all denna kraft för att fler ska gå till ett jobb där man utvecklas
och trivs. Det kommer inte att bli lätt. Men det var verkligen inte lättare förr.

Häromdagen bläddrade jag i boken "Landsvägsagitatorn", den fascinerande
historien om Gunnar Sträng. När han för 75 års sedan började som
575 ombudsman i Lantarbetareförbundet var bara 15 992 av landets cirka 200
000 lantarbetare organiserade.

580 Då tog han cykeln och gav sig ut och agiterade och hamnade inte sällan i rena
handgripligheter med brukspatroner, strejkbrytare och nazister i 1930-talets
Sverige.

Enligt boken fick han i en stor konflikt rådet från statens förlikningsman att
sikta in sig på att organisera statare på gårdar där arbetsgivarna inte är så
vildsinta och arga.

585

Det löftet ställde naturligtvis inte Gunnar Sträng ut. Konflikten pågick i över ett
år. Tack vare Strängs arbete och den solidaritet som statarna gav varandra under
våldigt svåra omständigheter blev det ett
avtal.

590

Det är precis det som vi sliter med idag. Vi har all anledning att känna
tacksamhet mot dem som slitit före oss i fackföreningsrörelsen. Deras slit har
gjort vårt arbete så mycket enklare. Fortfarande svårt,
men enklare. Det är en häftig tanke att just här i Folkets Hus har Gunnar Sträng
595 och andra suttit före oss och kanske tvivlat på sin egen förmåga och kraft att
fullgöra arbetet.

600

Men här har de precis som vi lagt fast strategierna och hämtat kraft. Det är som
tidlöst handslag mellan de före oss, vi här nu och de som kommer efter oss. Vårt
fackliga löfte kommer alltid att gälla. Vi
600 lovar och försäkrar att inte sälja vårt arbete till lägre lön eller sämre villkor än vad
kollektivavtalet föreskriver.

605

Sträng tog cykeln på sin organisationsturné. Det kanske är något också för oss så
här i tider av klimathot. Precis som cykeln aldrig blivit omodern har vår ide om
facklig organisering framtiden för sig.

Härmed förklarar jag LOs 26 kongress för öppnad.

610

Taggar

2000-tal, 2008, Facklig kamp, Kvinna

615

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/wanja-lundby-wedin-tal-pa-lo-s-kongress-2008>